

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 463/2021
03.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца Л.Ц. ЛЕЦЕ ДОО Нови Београд, чији је пуномоћник Дино Јусуфовић адвокат из ..., са умешачима на страни тужиоца SANDVIK BULGARIA EOOD, Софија, Бугарска и SANDVIK CREDIT AB, Штокхолм, Шведска, чији је пуномоћник Драган Псодоров адвокат из ..., против туженог КОНЦЕРН ФАРМАКОМ М.Б. ШАБАЦ - РУДНИК ЛЕЦЕ ДОО Шабац - у стечају, чији је пуномоћник Александар Манчев, адвокат из ..., ради утврђења права својине, предаје ствари и накнаде тржишне вредности ствари, вредност предмета спора 48.000.000,00 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда ЗПж 2672/21 од 19.05.2021. године, у седници већа одржаној дана 03.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Привредног апелационог суда ЗПж 2672/21 од 19.05.2021. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Ваљеву П 352/17 од 11.02.2021. године, ставом првим изреке дозвољено је учешће умешача SANDVIK BULGARIA EOOD, Бугарска, Софија и SANDVIK CREDIT AB, Штокхолм, Шведска на страни тужиоца. Ставом другим изреке усвојен је прецизирани тужбени захтев тужиоца против туженог, па је утврђено право својине тужиоца на чељусној дробилици, конусној дробилици и утоваривачима, ознаке, произвођача и серијског броја ближе описаним у ставу другом изреке првостепене пресуде, као и на путничким возилима – марке, модела, броја шасије и броја мотора ближе описаним у ставу другом изреке првостепене пресуде, те прикључном возилу марке, модела, броја шасије, те године производње, описане ставу другом изреке првостепене пресуде. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу преда ствари специфициране у ставу другом и трећем изреке првостепене пресуде. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражено да се тужени обавезе да тужиоцу исплати износ од 5.618.556,00 динара са законском затезном каматом од дана 02.09.2019. године, као дана израде мишљења вештака машинске струке, до коначне исплате, по основу накнаде тржишне вредности ствари. Ставом петим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Привредног апелационог суда ЗПЖ 2672/21 од 19.05.2021. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена је првостепена пресуда у ставу II, III и V изреке.

Против другостепене пресуде, тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11... 18/20) и утврдио да ревизија туженог није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом из члана 374. став 2. тачка 2 Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Нису основани ревизијски наводи да је одлука која се побија ревизијом донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. Закона о парничном поступку, а у вези са чл. 355. ст. 5. Закона о парничном поступку. Ревидент упућује на погрешну примену правила о садржини првостепене пресуде, иако предмет ревизије могу да буду битне повреде учињене искључиво у поступку пред другостепеним судом. Садржина другостепене одбијајуће одлуке прописана је у члану 396. ст. 2. Закона о парничном поступку, па у том погледу другостепени суд није у обавези да детаљно образлаже своју одлуку уколико прихвата чињенично стање утврђено пред првостепеним судом, као и примену материјалног права. Указивање на погрешно утврђено чињенично стање није од утицаја у ревизијском поступку приликом испитивања побијане другостепене пресуде, будући није испуњен услов за примену 407. став 2. у вези члана 403. став 2. Закона о парничном поступку, па следом нису разматрани наводи ревидента који се тичу висине уложеног капитала у рудник, чињенице да ли је уопште вршено улагање у рудник у износу од 2.500.000 евра, те да ли вршено улагање у предметној опреми.

Предмет тужбеног захтева је утврђење права својине и предаја ствари специфицираних у ставу другом изреке првостепене пресуде, као ствари које су пронађене код туженог. Покретне ствари, које су предмет захтева тужиоца, могу се поделити на оне које је тужилац стекао по основу Споразума о продаји опреме и преносу потраживања од купца, који је закључен 14.06.2016. године између Sandvik Bulgaria LTD, Sandvik Credit AB и тужиоца и то је Сандвик опрема и оне за које тужилац тврди да их је стекао по основу Уговора о купопродаји покретне имовине, закљученог са привредним друштвом Концерн Фармаком МП д.о.о. – у стечају Шабац, дана 09.12.2016. и 23.02.2017. године.

Према чињеничном утврђењу, Сандвик опрема је од самог почетка у државини туженог, док су ствари које су предмет уговора о купопродаји покретне имовине само делом идентификоване код туженог. Утврђено је током првостепеног поступка да је тужени Сандвик опрему набавио по основу Уговора закљученог дана 31.01.2012. године са Sandvik Bulgaria LTD. Тужени, као главни аргумент за своју тврдњу да је он власник ствари – Сандвик опреме, наводи да тужилац не може бити власник исте с

обзиром на постојање Уговора о управљању од 05.05.2015. године, који је са касније закљученим анексима у целости регулисао пословни однос између уговорних страна.

Првостепени суд налази да је тужбени захтев у погледу Сандвик опреме основан. Ценећи Уговор закључен 31.01.2012. године између Sandvik Bulgaria LTD и туженог првостепени суд закључује да се ради о неименованом уговору, који није означен као уговор о продаји предметних ствари, а није означен ни као уговор о кредиту. Тим уговором је предвиђено да ће испорука предметне опреме бити предмет трилатералног заложног уговора између Sandvik Bulgaria LTD, Фармаком МБ и укљученог ентитета за лизинг — финансирање, Sandvik Credit AB. Првостепени суд из обрасца обавештења о куповини за споразум о обезбеђивању кредита од 17.05.2012. године, закључује да Sandvik Sales Co задржава права на предметној роби до пријема свих уплата из уговора о продаји и/или плана отплате на рате те да уколико понашање дужника крши уговор о продаји и план отплате на рате, посебно у вези са плаћањем Sandvik Sales Co, има право да робу узме назад. Осим наведеног, према члану 10. уговора од 31.01.2012. године, на све остале услове, који нису експлицитно наведени у том споразуму примењује се додатак број 2 уговора, где је у члану 19. одређено да Sandvik Mining and Construction задржава власништво над производима које продаје купцу, све док у потпуности нису плаћени куповна цена производа, или било који други износи доспели за плаћање. Стога, првостепени суд налази да, без обзира на чињеницу да је Сандвик опрема предата туженом у државину, на туженог није прешло право својине, с обзиром на то да је у смислу цитираних одредби продавац задржао право својине до исплате цене у потпуности, а која цена неспорно није исплаћена.

Првостепени суд, даље, утврђује да су међусобним споразумом о раскиду од 23.05.2016. године уговорне стране регулисале права и обавезе, које се односе на споразумни раскид уговора од 31.01.2012. године и образац обавештења о куповини. Тим споразумом уговорне стране су предвиделе да ће у року од 5 дана од закључења, тужени вратити опрему Sandvik Bulgaria LTD на локацији која ће бити предмет договора, с обзиром на то да тужени опрему користи до тренутка испоруке, а да није платио месечне рате за опрему и да неизмирени дуг закључно са 01.05.2016. године износи 322.896,21 евро (цена опреме 405.800,00 евра). Првостепени суд, стога, налази да тужени предметне ствари држи без ваљаног правног основа.

Даље је током поступка утврђено да је тужилац дана 14.06.2016. године са Sandvik Bulgaria LTD и Sandvik Credit AB закључио споразум о продаји опреме и преносу потраживања од купца, којим споразумом је, између осталог, одређено да ће тужилац, као купац, купити предметну опрему од Sandvik Bulgaria LTD, као продавца, по цени од 127.000,00 евра, а која цена је исплаћена дана 20.06.2016. године. Протоколом о преузимању опреме од 20.06.2016. године уговорне стране, Sandvik Bulgaria LTD и тужилац, сагласно су констатовали да се опрема налази у државини туженог и да се тужени обавезао да врати опрему Sandvik Bulgaria LTD на основу споразума о раскиду уговора од 23.05.2016. године, као и да тужени држи опрему у име и за рачун Sandvik Bulgaria LTD. Тим протоколом Sandvik Bulgaria LTD је овластила тужиоца да опрему преузме од туженог, а тужилац се изјаснио да исту неће померати са локације (код туженог), где му је иста потребна. Како је у споразуму о продаји

опреме, као продавац означен Sandvik Bulgaria LTD, према становишту првостепеног суда, јасно је да је то друштво у том тренутку било власник предметне опреме, односно да право својине није прешло на туженог по основу уговора од 31.01.2012. године, као и да је воља свих учесника наведеног облигационог односа била да се право својине пренесе на тужиоца. Првостепени суд, полазећи од одредбе члана 34. Закона о основама својинскоправних односа (ЗОСПО), закључује да је тужилац право својине на Сандвик опреми стекао у тренутку закључења споразума о предаји опреме и преносу потраживања од купца, који је закључен 14.06.2016. године и као власник ствари може у свако доба тражити излучном тужбом излучење из стечајне масе, те у том смислу усваја тужбени захтев као у ставу II и III изреке, у погледу Сандвик опреме.

У погледу преостале опреме, коју је вештак машинске струке идентификовао код туженог, првостепени суд утврђује да је иста била предмет Уговора о купопродаји покретне опреме, који је закључен 23.03.2017. године, као и прилога 2, који је саставни део уговора. Тужилац је, осим наведеног, доставио и документацију за потребе продаје покретне имовине стечајног дужника Концерн Фармаком МБ д.о.о. Шабац - у стечају јавним надметањем. Тужилац је на име куповине предметних ствари извршио плаћање купопродајне цене дана 02.02.2017. и 10.03.2017. године, при чему је 13.03.2017. године сачињен Записник о примопредаји покретне имовине, коју чини целина број 14 по Уговору о купопродаји, који је закључен дана 23.02.2017. године, а којим је констатовано да се опрема налази у руднику Леце, као и да продавац предаје купцу наведену имовину у виђеном стању, како је описано у продајној документацији. Стога, првостепени суд, полазећи од одредбе члана 34. Закона о основама својинско правних односа закључује да је тужилац право својине на возилима опредељеним у ставу II и III изреке пресуде стекао у тренутку закључења уговора о купопродаји покретне имовине и да као власник у свако доба може тражити излучном тужбом излучење наведених ствари из стечајне масе, те у том делу такође усваја тужбени захтев.

Првостепени суд није прихватио тврдње туженог да тужилац не може бити власник покретних ствари из тужбеног захтева, с обзиром на постојање Уговора о управљању од 05.05.2015. године, те Уговора о преносу права и обавеза по уговору о управљању од 12.05.2015. године, са касније закљученим анексима. Првостепени суд налази да је неспорно утврђено да ангажовани капитал, који је тужилац уложио по наведеним уговорима износи 2.094.000,00 евра те да је улагање извршено у мају, јулу и августу 2015. године и фебруару 2016. године. Према налажењу првостепеног суда, у питању је посве другачији облигациони однос, по којем је тужилац у потпуности испунио своју обавезу, а осим тога, тужилац предметне ствари потражује по основу Уговора о продаји опреме и преносу потраживања од 14.06.2016. године и по основу Уговора о продаји опреме од 23.02.2017. године, који је закључио у своје име и за свој рачун и који нису у вези са наведеним уговорима о управљању.

Другостепени суд у потпуности прихвата овакво становиште првостепеног суда, налазећи да је првостепени суд правилно применио материјалноправне одредбе из члана 34. Закона о основама својинскоправних односа, па применом члана 396. став 2. није другостепену пресуду детаљно образлагао. Стога је потврдио првостепену пресуду у ставовима другом, трећем и петом изреке.

Врховни касациони суд не прихвата ревизијске наводе туженог.

Према оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови правилно закључују да је тужилац право својине на Сандвик опреми стекао у тренутку закључења Споразума о предаји опреме и преносу потраживања од купца, који је закључен 14.06.2016. године, у смислу члана 34. став 5. Закона о основама својинскоправних односа, те стога, као власник, може захтевати излучење те опреме из стечајне масе у складу са чланом 112. став 1. Закона о стечају. Супротно ревизијским наводима туженог, тужени није власник Сандвик опреме, јер је правним пословима, које је закључио било предвиђено право задржавања права својине над опремом до у потпуности исплаћене цене, а како тужени неспорно није исплатио цену то и није стекао право својине на Сандвик опреми, како правилно закључују нижестепени судови. Наиме, одредбом члана 540. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да продавац одређене покретне ствари може посебном одредбом уговора задржати право својине и после предаје ствари купцу, све док купац не исплати цену у потпуности. Задржавање права својине и поред предаје (*pactum reservati dominii*) јесте модалитет уговора о продаји који се састоји у томе што продавац преда ствар купцу, али даље задржава право својине док му купац не измири куповну цену. Купац је у том случају само држалац ствари. Ради се о купопродаји са одложним потестативним условом (купац постаје власник када цену исплати у целости), а у конкретном случају тај услов није наступио. Стога, тужени није никада ни стекао право својине на предметним стварима. Такође, правилан је и закључак да уговори о управљању и анекси на које се позива тужени не дају основ стицања права својине на Сандвик опреми. Према налажењу нижестепених судова, према Уговору о управљању од 05.05.2015. године, предмет уговора није уношење у имовину туженог Сандвик опреме, нити то произилази из било које одредбе уговора. У том уговору предвиђена су финансијска средства, потребна за финансирање редовних и инвестиционих послова, као и неизмирене редовне плате, а све у износу од 2.500.000,00 евра. Такође, правни послови које је закључио тужилац, а по основу којих је стекао право својине, закључени су након наведеног Уговора о управљању од 05.05.2015. године. Из наведеног разлога, одредба члана 2.4 уговора о управљању, којом је предвиђено да део ангажованог капитала, који се непосредно уложи у рудник постаје имовина друштва, било кроз куповину, или ремонт опреме, инвестирање у инфраструктуру и да Л.Ц. не стиче право власништва ни над једним делом, не утиче на право тужиоца, као власника Сандвик опреме - у смислу члана 34. став 5 ЗОСПО, на предају исте.

Што се тиче покретних ствари - путничких возила ближе описаних у ставу другом и трећем изреке првостепене пресуде, Врховни касациони суд указује на то да је правилан закључак нижестепених судова да је тужилац својину над тим покретним стварима стекао по основу Уговора о купопродаји од 23.02.2017. године, закљученог са продавцем Концерн Фармаком МБ д.о.о. Шабац у стечају и то куповином на јавном надметању. Тужилац је у целости исплатио купопродајну цену, при чему је сачињен Записник о примопредаји покретних ствари, које чини целина број 14 по уговору о купопродаји. У смислу члана 34. став 4. Закона о основама својинскоправних односа у овом случају је самим закључењем уговора дошло до преноса права својине (*traditio*

brevi manu), па су наводи ревизије којима се указује на то да је погрешно примењена одредба наведеног члана без утицаја.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одбио ревизију туженог, као неосновану и одлучио као у изреци ревизијске пресуде на основу члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић